



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-07

Diarienummer 0413/23

Strategisk samordning

Ann-Louise Eliasson, Emma Hansryd

Telefon: 031-368 27 75

E-post:

ann-louise.eliasson@kretsloppochvatten.goteborg.se

Remiss om Cirkulär hantering av textil och textilavfall

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antar bifogat yttrande som sitt eget och översänder det till regeringen som svar på remissen.
2. Kretslopp och vattennämnden förklarar beslutet omedelbart justerat

Sammanfattning

Göteborgs Stad har fått en remiss från regeringen avseende förändringar i avfallsförordningen avseende hantering av textilavfall. Kommunstyrelsen har överlåtit till Kretslopp och vattennämnden att svara för Göteborgs Stads räkning. Remissen ska besvaras senast 25 augusti 2023.

Regeringens förslag syftar till att genomföra krav från europeiska avfallsdirektivet i svensk lagstiftning från 2025. Regeringen föreslår att kommunerna ges fortsatt ansvar för insamling av textilavfall som är kommunalt avfall. Ett nytt sorteringskrav införs där den som har textilavfall ska sortera ut det från annat avfall och förvara det skilt från annat avfall. Därefter ska den som samlar in utsorterat textilavfall samla in det separat. Kommunen föreslås ges en ny skyldighet att lämna information till hushåll och verksamhetsutövare om att se till att textil återanvänds när det är möjligt. För behandling föreslås inga krav, eftersom regeringen avvaktar eventuella nya EU-krav.

Förvaltningen bedömer: att förslaget i stort är lämpligt, utifrån förutsättningarna, att det tydligt bör framgå att insamling får ske tillsammans med textil som inte är avfall, att förslaget bör kompletteras med bemyndiganden om att föreskriva undantag och bevilja dispenser på nationell och lokal nivå och att kravet på kommunerna att informera verksamhetsutövare bör strykas.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. [Remiss av promemoria Cirkulär hantering av textil och textilavfall](#)

2. Kretslopp och vattennämndens yttrande

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om ett remissyttrande.

Remissyttrandet avser en promemoria från regeringen med förslag till nya krav för textilavfall. Kommunstyrelsen har överlåtit till Kretslopp och vattennämnden att svara för Göteborgs Stads räkning. Remissen ska besvaras senast 25 augusti 2023.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund till förslaget

Remissen avser en promemoria där regeringen lämnar förslag som syftar till att genomföra krav på hantering av textilavfall från det europeiska avfallsdirektivet i den nationella lagstiftningen. Det avser ändringar i avfallsförordningen som föreslås införas från 2025. Kommunstyrelsen har överlåtit till Kretslopp och vattennämnden att svara för Göteborgs Stads räkning.

I EU:s avfallsdirektiv finns krav på medlemsstaterna att införa separat insamling för textilier samt att vidta åtgärder för att förebygga avfallsgenerering genom att uppmuntra återanvändning av produkter och inrättandet av system som främjar reparation och återanvändning av bland annat textilier. Beslutet fattades 2018 och ska vara infört senast den 1 januari 2025.

I Sverige har ett producentansvar utretts och i slutet av 2020 redovisades betänkandet *Producentansvar för textil – en del av den cirkulära ekonomin* (SOU 2020:72), med förslag på hur ett producentansvar för textil kan utformas i Sverige. Eftersom EU-kommissionen under 2022 presenterade en textilstrategi för hållbara och cirkulära textilier med en inriktning att ta fram ett EU-gemensamt producentansvar så innehåller inte regeringens remitterade förslag något nationellt producentansvar.

Efter att regeringens promemoria togs fram och remitterades har EU-kommissionen lämnat ett förslag om att införa ett producentansvar för textilier i hela EU.

Innehåll i förslaget

I promemorian föreslår regeringen följande:

- | | |
|-----------------|--|
| Ansvar: | Kommunerna ges fortsatt ansvar för insamling av textilavfall som är kommunalt avfall. |
| Definition: | Med textilavfall avses avfall som består av kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor och accessoarer av textil. |
| Sorteringskrav: | Den som har textilavfall ska sortera ut det från annat avfall och förvara det skilt från annat avfall. |
| Insamlingskrav: | Den som samlar in textilavfall som har sorterats ut ska samla in det separat. |

Kommunen ska lämna information till hushåll och verksamhetsutövare om att se till att textil återanvänds när det är möjligt för att främja återanvändning.

För behandlingen av textilavfallet föreslås inga krav, eftersom regeringen avvaktar eventuella nya EU-krav.

Förvaltningens bedömning

Övergripande

Förvaltningen ser att det i huvudsak är ett lämpligt förslag utifrån de förutsättningar som gäller. Förvaltningen bedömer att förslaget ger möjligheter för ett fortsatt samarbete med secondhandaktörerna.

Förvaltningen ser att förslaget kan behöva omfattande kompletteringar inom några år om det europeiska avfallsdirektivet förändras genom införande av producentansvar i linje med kommissionens nya förslag.

Ansvar

Förslaget innebär ingen förändring gentemot dagens ansvarsfördelning, när textil utgör kommunalt avfall är det kommunens ansvar att transportera och behandla redan idag, som en del av restavfallet. Omfattningen av vad ansvaret innebär utökas med detta förslag då avfallet definieras som en separat fraktion och det ställs särskilda krav på hanteringen.

För närvarande är det i viss mån oklart, med utgångspunkt i Naturvårdsverkets vägledning, vilket avfall som utgör kommunalt avfall, detta påverkar även textilavfallet men är inte följd av det remitterade förslaget.

Förvaltningen bedömer att förslaget bör tillstyrkas i väntan på ett eventuellt producentansvar.

Definition

Förslaget innehåller en ganska snäv definition av textilavfall. Förvaltningen bedömer att definitionen missar vissa flöden av textilavfall med materialåtervinningspotential. Förvaltningen anser att definitionen bör kompletteras med textila produkter som används utomhus, som till exempel väderskydd i form av kapell, markiser, vindskydd och tält, vilka troligen inte kan klassas som inredningstextil.

När textilavfall uppstår som en del av ett producentansvarsavfall, till exempel i fordon eller i form av en förpackning bör det tydliggöras att det textilavfallet ingår i producentansvaret och inte i det kommunala ansvaret och inte ska sorteras tillsammans med textilavfall.

Definitionen inkluderar inte textila byggmaterial som till exempel markduk, men för dessa instämmer förvaltningen i regeringens bedömning att vissa textilier inte bör inkluderas då det finns begränsad miljönytta med separat hantering. Det finns en risk att de försvårar återvinningen och ytterligare bedömningar kan behövas innan de kan inkluderas i definitionen och därmed i utsorteringskraven.

Sortering

Förvaltningen tillstyrker förslaget att den som har textilavfall ska sortera ut det och hålla det skilt från annat avfall. Förvaltningen förutsätter att textilavfallet får hanteras tillsammans med använda textilier som inte blivit avfall, i linje med det nya EU-förslaget om producentansvar. Det är många gånger svårt för innehavarna att bedöma om en textilprodukt går att återanvända eller ej och förvaltningen bedömer att en samlad hantering av textilier till återbruk tillsammans med textilavfall kan öka återanvändningen. Det innebär att hanteringen av avfall och produkter kan ske mer effektivt som ett gemensamt flöde och att secondhandaktörerna, som bäst kan bedöma återanvändningspotentialen, får tillgång till mer material. Denna blandning bör kunna ske utan att materialet som helhet klassas som ett avfall. Om sorteringskravet i stället ska tolkas som att textilavfallet behöver hållas skilt från textila produkter avstyrker förvaltningen förslaget och önskar att det då omformuleras så att textilavfall och använda textila produkter får hanteras i ett samlat flöde och inte behöver delas i två separata.

Förslaget bör kompletteras med bemyndiganden att föreskriva undantag eller ge dispenser både på nationell och lokal nivå. För textilavfall där ingen annan lämplig behandlingsmetod än förbränning finns, och där avfallet riskerar försvåra lämplig hantering av textilavfall, till exempel kläder som har fläckar av målarfärg, är mögliga eller angripna av skadedjur bör dessa kunna transporteras tillsammans med restavfall till förbränning och inte omfattas av kravet på separat hantering. Textilavfall som är farligt avfall, till exempel trasor med lösningsmedel eller är smittförande bör inte heller hanteras tillsammans med övrigt textilavfall.

Insamling

Förslagen i promemorian innebär inte någon reglering av servicenivån, utan det blir upp till kommunen att bestämma hur insamlingssystemet ska utformas. Förvaltningen ser positivt på denna möjlighet till lokal anpassning.

Idag tillhandahålls behållare för en samlad fraktion som innehåller både använda textilier och textilavfall på Göteborgs återvinningscentraler som förvaltningen erbjuder i samarbete med secondhandorganisationerna.

Idag samlas textilier som ibland även inkluderar textilavfall in av secondhandorganisationerna på hundratals platser i Göteborg, bland annat i anslutning till återvinningsstationerna. För att denna service ska kunna upprätthållas krävs att samlad insamling fortsatt medges. Om andelen textilavfall ökar på grund av de nya sorteringskraven kan secondhandorganisationerna på sikt behöva få en ersättning för hanteringen av textilavfall, vilket kan finansieras genom avfallstaxan.

Förvaltningen bedömer att flerbostadshus kan ha behov av tillfälliga eller regelbundna tjänster för fastighetsnära hämtning antingen från tvättstugor eller från grovavfallsrum. Sorteringskravet kan troligen inte uppfyllas utan att möta hyresgästernas behov på plats. Kretslopp och vatten samarbetar med

secondhandorganisationer om en sådan tjänst för en samlad fraktion av textilier och textilavfall idag. Förslaget motiverar en utökning av denna eller liknande service, vilket troligen kommer kräva en viss finansiering genom avfallstaxan.

Förvaltningen har svårt att se att avfallsinnehavare kan nekas fastighetsnära hämtning. Promemorians skrivning om att det inte krävs fastighetsnära hämtning får snarare ses som att det inte blir obligatoriskt att erbjuda fastighetsnära hämtning till alla regelbundet. Eftersom avfallet är ett kommunalt ansvar och ska sorteras ut samt transporteras separat blir kommunerna troligen ändå skyldiga att hämta textilavfall fastighetsnära separat om innehavaren så begär, på samma sätt som för övrigt kommunalt avfall. Däremot behöver inte en sådan hämtning vara kostnadsfri eller regelbunden.

Om insamlingen behöver ske i två flöden där textilavfall och textilier hanteras separat så innebär det både utökat behov av utrymme för hanteringen och ökade kostnader. Förvaltningen avstyrker en sådan hantering. Förvaltningen är positiv till att det ställs krav på separat insamling av textilavfall, och ser gärna att det förtydligas att insamlingen av textilavfall får ske tillsammans med textilprodukter.

Främja återanvändning

Förslaget innebär att kommunen ska lämna information till hushåll och verksamhetsutövare om vikten av att hushålla med råvaror och energi genom att se till att textil återanvänds när det är möjligt.

Förvaltningen kommunicerar budskap i förslagets riktning och har genom åren haft kampanjer avseende återanvändning av textil riktade till privatpersoner.

Förvaltningen avstyrker att kommunen ska lämna information till verksamhetsutövare som tillverkningsindustri, grossister, sjukvård och andra verksamheter som inte har kommunalt textilavfall. Det är inte möjligt eller lämpligt att ta ut avfallsavgifter från hushållen för att informera dessa.

Verksamhetsutövare har ett eget ansvar att hålla sig informerade om till exempel miljöbalkens resurshushållningsprinciper.

Förslaget avseende hushållen ligger i linje med dagens verksamhet och förvaltningen tillstyrker den delen av förslaget.

Behandling

Inga krav föreslås avseende behandling då regeringen avvaktar kommande EU-reglering. Avfall som har samlats in separat för att förberedas för återanvändning eller för att materialåtervinnas får som utgångspunkt inte förbrännas.

Verksamheterna som sorterar materialet idag avsätter det som samlats in både genom återanvändning och återvinning, men det uppstår även en restfraktion som förbränns. Förvaltningen bedömer att om kraven på sikt innebär att hushållen sorterar ut mer av det som idag lämnas i restavfallet så kommer mängderna till återvinning och återanvändning att öka, men förbränningen kommer inte att försvinna då det i vissa fall är den lämpligaste behandlingsmetoden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kretslopp och vatten ansvarar för textilavfall som är kommunalt avfall redan idag, vilket innebär att ansvarsområdet inte utökas. En viss administration för att anpassa de tjänster som erbjuds kommer att krävas. Det är förknippat med vissa administrativa kostnader att justera tjänsterna. För flerbostadshusägare och i förlängningen även deras boende kan kravet på sortering innebära ökade kostnader, beroende på i vilken omfattning tjänster för insamling av textilavfall behöver nyttjas. Med ett antagande om att den utökade hämtningen kostar 500 kronor och nyttjas 10 000 gånger på ett år motsvarar det fem miljoner kronor.

I de samarbeten som Göteborg har idag med secondhandorganisationerna finansieras avfallshanteringen till stor del av aktörernas försäljning av produkter varför kostnaden för förvaltningens hantering av utsorterat textilavfall är låg. Om kraven ökar på sortering och hantering och framför allt om avfallet inte kan hanteras samlat med produkterna kommer kostnaderna öka och då behöver den ekonomiska kompensationen till secondhandorganisationerna, eller andra tillkommande utförare öka. I vilken omfattning beror både på kraven och marknadssituationen för aktörerna.

Om ett producentansvar i enlighet med förslaget från EU-kommissionen beslutas kommer på sikt kostnaderna för information, insamling, sortering och avfallshantering helt täckas av producenterna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Sorteringskravet ger större möjligheter att på sikt återvinna textilavfall eller förbereda det för återanvändning. Behandlingskapaciteten för återvinning och efterfrågan på materialet kan utgöra hinder för miljövinster. Det krävs ytterligare förändringar i fler led för att få ut det mesta ur de textila resurserna, men förvaltningen bedömer att sorteringen ger bättre förutsättningar att även nå framgång i dessa. För att minska miljöbelastningen krävs ökad återanvändning och nya behandlingsmetoder, inte bara sortering. Förslaget på egen hand kan riskera att öka utsläppen då avlämning vid centrala insamlingspunkter kan öka transporterna och deras miljöbelastning, men bättre sortering är en förutsättning för bättre hantering i senare led. Förvaltningen bedömer att förslaget tillsammans med andra åtgärder kan ge en positiv effekt ur en ekologisk dimension.

Bedömning ur social dimension

Kommunerna ges fortsatt möjlighet att samarbeta med ideell secondhand vilket bidrar till att deras stöttande verksamhet kan fortsätta bedrivas som tidigare. Det kommer både de personer som de stödjer till godo samt ger volontärer och arbetstränande medarbetare en meningsfull fritid respektive en möjlig väg till arbetsmarknaden.

Expedieringskrets

Klimat och näringslivsdepartementet

Bilaga 2: Kretslopp och vattennämndens yttrande

Göteborgs Stad har fått en remiss från regeringen avseende förändringar i avfallsförordningen avseende hantering av textilavfall. Kommunstyrelsen har överlåtit till Kretslopp och vattennämnden att svara för Göteborgs Stads räkning.

Regeringens förslag syftar till att genomföra krav från europeiska avfallsdirektivet i svensk lagstiftning från 2025. Regeringen föreslår att kommunerna ges fortsatt ansvar för insamling av textilavfall som är kommunalt avfall. Ett nytt sorteringskrav införs där den som har textilavfall ska sortera ut det från annat avfall och förvara det skilt från annat avfall. Därefter ska den som samlar in utsorterat textilavfall samla in det separat. Kommunen föreslås ges en ny skyldighet att lämna information till hushåll och verksamhetsutövare om att se till att textil återanvänds när det är möjligt. För behandling föreslås inga krav, eftersom regeringen avvaktar eventuella nya EU-krav.

Kretslopp och vattennämnden anser att förslaget i stort sett är lämpligt utifrån de gällande förutsättningarna. Ett kommunalt ansvar utan detaljkrav på servicenivå är lämpligt i väntan på att frågan om ett producentansvar hanteras på europeisk nivå.

Kretslopp och vattennämnden tillstyrker förslagen om sorterings- och insamlingskrav för textilavfall, men anser att det tydligare bör framgå att insamling av textilavfall får ske tillsammans med textil som inte är avfall.

Kretslopp och vattennämnden önskar att förslaget kompletteras med bemyndiganden om att föreskriva undantag och bevilja dispenser på nationell och lokal nivå.

Kretslopp och vattennämnden avstyrker kravet på kommunerna att informera verksamhetsutövare.

Kretslopp och vattennämnden



§ 140 0413/23

Remiss från regeringskansliet - Promemorian Cirkulär hantering av textil och textilavfall (SLK 0496/23)

Beslut

Enligt förvaltningens förslag:

1. Kretslopp och vattennämnden antar bifogat yttrande som sitt eget och översänder det till regeringen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag för justering

2023-08-24

Vid protokollet

Sekreterare

Emma Stadenfeldt

Ordförande

Jöran Fagerlund

Justerande

Claes Johansson